

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 5 . . .
Negyed évre . . . 2 . . . 50	Negyed évre . . . 2 . . . 50	Negyed évre . . . 2 . . . 50	Negyed évre . . . 2 . . . 50
Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelentető hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Debreczeni városi gazdálkodás.

(Az ötös bizottság kritikája.)

Annak a pazar, annak a tékozló, mondhatjuk könnyelmű gazdálkodásnak, mely Simonffy Imre királyi tanácsossága alatt vagyoniilag a tönk szélére juttatta a dúsgazdag Debreczen városát, „melynek még mindig nagy vagyona van, de a fizetési fennakadás mindig megtörténik”, a pótdóról nem is beszélve, megdöbbentő tükre az ötös bizottság alábbi jelentése, a régi bukott rendszer és érdekszövetség vétkes gazdálkodásáról rántja le ez a leplet. Ennek a jelentésnek más következménye nem lehet (és ez a legszélidőbb következmény), minthogy Simonffy Imre polgármester bukott és káros gazdasági politikájával együtt keresi a nyugalomba vonulást. A polgárság pedig nagytakarítást eszközöl a városházán. Ezen bizonyára nem pártszempontból mért kritika így hangzik:

Tekintetes bizottsági közgyűlés!

A 222/15113 1900. bkgy. sz. határozattal megbízást nyertünk arra, hogy

- 1., a házi pénztárnak mult évekbeni számadásait vizsgáljuk meg;
- 2., puhatoljuk ki azon körülményeket, melyek azt idézték elő, hogy a házi pénztár kötelezettségeinek eleget tenni nem tud;
- 3., adjunk véleményt arra nézve, hogy jövőre mily intézkedések lennének ezen baj orvoslása végett teendő.

Ezen megbízást folytán tisztelettel jelentjük, hogy a reánk bízott feladatot teljesítettük.

Azonban tekintettel arra, hogy a nekünk megbízást adó közgyűlési határozatra

hozott 1390711. 1901. III. f. ö. sz. belügyminiszteri határozat némi tekintetben már rámutatott a fenforgó zavar egyik fő okára s elrendelte, hogy e tekintetben 1901. június 30-ig fejtérszessék, sőt elrendelte azt is, hogy a nagy kölcsönből alakított s már elköltött pénz alap mikénti felhasználásáról számadás készíttessék s az közgyűlésileg tárgyalassék; munkálatainknál erre is figyelemmel lévén, csupán a házipénztári számadási könyvekre szorítottunk.

Tapasztalatainkat és véleményünket tehát ez alapon következőkben van szerencsénk előterjeszteni.

I., A házi pénztár bevételi és kiadási főkönyveit átvizsgáltuk.

Ezen vizsgálatot kezdtük az 1890-ik évi bevételi és kiadási főkönyveken folytattuk minden éven keresztül, egész az 1900-ik évi bevételi és kiadási főkönyvekig.

Ezen vizsgálat alapján elsőben a könyvvezetés alakjára tesszük meg észrevételeinket s szólunk aztán majd annak tartalmáról is.

A., A könyvvezetés alakjában.

Azon kell kezdenünk, hogy a könyvek vizsgálata nagy nehézséggel járt, mert a házipénztár bevételi és kiadási főkönyvei nincsenek oly tisztán és minden irányban áttekinthetőleg vezetve, mint a milyen tiszta és áttekinthető könyvvezetést Debreczen sz. kir. város vagyon kezelése megkíván.

A tiszta és helyes könyvvezetésnek magában minden bővebb magyarázat nélkül el kell vezetni a vizsgálat, erre azonban az általunk átvizsgált könyvek nem alkalmasak.

E miatt igen gyakran kellett egy és más irányban felvilágosítást kérni, a mely

felvilágosítások után meggyőződünk ugyan arról, hogy az egyes tételek érdemleges irányban kifogás alá nem esnek, de annak alakja sem minket meg nem nyugtatott, sem pedig más vizsgálat meg nem nyugtathat.

Ezen könyvvezetést minden tételében, csak az értheti, a ki azt úgy mint látható, vezeti, vagy vezeteti.

Mindezeknek az igazolására számtalan példát lehetne felhozni, de mindazt, amit tapasztaltunk, felsorolni feleslegesnek tartjuk, miután a hasonló szabálytalanságok egnek feltüntetése után is kiküszöbölhetők.

I. Kétségtelen, hogy a bevételi és kiadási főkönyveknek a költségeloirányzat szerint kell vezetetni.

De másfelől az is bizonyos, hogy a zárszámadásnak a bevételi és kiadási főkönyvek alapján kell összeállítani.

Mindezeknek tehát minden tételaikban feltétlenül egyezniök kell. Különben zavar támad s az áttekinthetőség és a felülvizsgálás lehetősége megszűnik.

Mindjárt az 1890-ik könyvvezetésnél a főkönyv legelső bevételi rovatában nem fordul elő olyan bevétel, mely a költségeloirányzatban feltüntetve van.

2. Hasonló eltérés mutatkozik, ha a főkönyveket a zárszámadással hasonlítjuk össze. Látjuk itt, hogy a rovatok czime sem egyezik meg a zárszámadás czimével. A főrovat és alrovat megjelölései hasonlóképen eltérők, sőt ezen eltéréseken keresztül átvonul, úgy, hogy első megtekintésre nem is lehet azonnal átlátni, hogy a zárszámadás voltaképpen a főkönyveknek kivonata.

II., A II-ik kérdésre nézve, hogy mi okozta a házipénztárnak fizetési zavarba jutását, következő meggyőződésre jutottunk,

Miért veszett el a Pokai ref. egyháznak 4½ kat. hold erdeje?

(Levél a székelyföldről.)

A görgényi ref. egyházmegyében századok óta a „legfényesebb és kényesebb” egyházközségek egyike volt a Pokai. Mindkét tulajdonát azon 15–20 urfamiattól örökölte, kik az egyházközségnek magvát tették, kik között mindig voltak iskolázott, végzett tanult férfiak, és iskolázatlanul felnevelt gavallérok. Voltak vármegyei hivatalnokok és gazdasággal foglalkozó uraságok.

Ezek a forradalom előtt oly gazdagon fizették a papot, hogy egy régi kepelista szerint, melyet pópai pap koromban a megye ladjában láttam — a szomszéd majosi és almási urak pátrócíniumával együtt 600 kalongya buza került be keresztördáskor a parokiára.

De ezen szép fizetés dacára még sem igen volt Pókának állandó papja, a minek oka az volt, hogy rendszeren az urak adtak teksztust a pápának, a miről a következő vasárnap prédikáljon. S még versenyre is kihívták a papot egy-egy teksztus feletti prédikáció irásra. Mit aztán meg is bíraltak, s gyakran megtörtént, hogy a pap prédikációja hátrányban maradt, a mit a pap nem igen szeretvén, abba járt, hogy megszökjék „kis Bécsből.”

A megyebíróságot a legtekintélyesebb urak viselték, melyet aki egyszer elnyerhett — azt számos éveken keresztül meg is tartani igyekezett. Mert hatalma akkora volt a községben, mint a szolgabírónak az ő járásában.

Hatalma főleg azon általok hozott határozaton alapult, hogy a ki a megye dolgára ki nem áll — a fuvaroson 3 — a gyalogoson 1 pfrotot köteles volt rögtön felvenni, nem kellett külfatóságához folyamodni — mint mostanában.

Máig is emlékeztetben van, hogy a megyebíró egyfának hazahozatására ki rendelte E. J. urat, de az szénát hordozván, nem hozatta haza az erdőről. S mikor a bérés a nagyszeker szénával a faluba bejött, m.-bíró egy egyházzfival elébe állott, az első csengettyüs ökröt, melyet Vidámnak hívtak kifogatta. Az uraság eleget lármázott, fenyegetődött s főleg a Vidámot nem akarta engedni. A megyebíró pedig nevetett s ép-

pen a Vidámot fogatta ki a járomból s vezettette a maga udvarába. A haragos E. J. urhoz, mikor a kapu előtt vezettette az ökröt, beszélt, mondván: „Bátyám! a Vidámot viszem s míg a 3 forint a kezembe és a fa behozva nem lesz, a Vidám az eperfa mellett szomorkodik.” De 2–3 óra múlva a fa behozva, a 3 frt megfizetve s a Vidám elvont eresztve.

A közelebbi vasárnap gyűlést hivatott egybe a kisbíró. Az ügyet elő adta, a gyűlés az eljárást helyesnek találta. A kisbíró a pénzen már előre bort vitetett s az asztalra fel is tette. Ezt már aztán még ugyan ugyan helyesnek találta a gyűlés.

A kisbíró legelőbb E. J. urat kínálta meg mondván: „Igyék bátyám, mint a magából s tartsa jól a Vidámot, hogy 3–4 hét múlva ismét igyunk rája!”

— Azt nem éred meg öcsém, inkább az egész erdőt haza hordat m a héteu. De tudd meg, hogy ha megyebíró lehetek valaha, négyszeresen fogod vissza fizetni.

Az akkor lesz bátyám, most csak igyunk. Aztán vig tréfalkozással töltötték az időt, a nap alkonyra hajlott, a borelfogyott az esthajnal az égen, a bor rózsája az arcokon

1. **Kétségtelen, hogy a város költség-előirányzata sok tekintetben nem reális.** Ott sem ahol annak helyes volt a s a körülmények által is teljesen indokolt lenne, nem követi a minimál és maximál tételek rendszerét mi abban áll, hogy a bevételeknél a legkisebb, a kiadásoknál pedig a legnagyobb összeg vételessé számításba. Ennek a rendszernek a mellőzése még sokkal realisabb költségelőirányzat mellett is csalódást és fennakadást idéz elő.

2. Gyakran megtörténik, hogy elő nem irányzott kiadások tételek szavatlatnak meg. Ezen megszavazások alkalmával csak a nagyobb mérvű kiadások fedezésére jelöltetik ki fedezet, a kisebbekre azonban nem, mi a bevételek és kiadások közötti egyensúlyra minden esetre zavarólag hat.

Az előirányzatot teli kiadások megszavazásánál csak akkor lehet megnyugvást találni, ha oly költségelőirányzat szerint vezették a háztartás, mely lehetőleg megvalósul, ez azonban Debreczen sz. kir. város költségelőirányzatára alig mondható. Ott, ahol a rendes szükségletek is más alapokból fedezhetők az előirányzatot kívüli kiadások megszavazása csak kivételes esetekben engedhető meg.

3. Gyakoriak a költségelőirányzat kiadási tételeinek **tulhágásai is, melyek a bizottsági közgyűlésnek néha csak utólagosan jelentenek be.** Ezen tulkiadások éveken keresztül ismétlődnek, minék elkerülhetetlen következménye a fizetések teljesítésében való fennakadás.

Ezen tulkiadások pedig a bevételek eddigi kezelése mellett meg a legkisebb mérvben sem engedhetők meg, mert a városnak még azon bevételei sem folynak be, melyek az előirányzott kiadások fedezésére feltétlenül szükségesek. — **A tulkiadásoknak tehát jelentékeny osztályrésze van a fizetésbeni fennakadás előidézésében.**

És ezen tulkiadások egyike másik soha sem pótoltatott vissza, mert azokra külön fedezetet kellett volna felvenni, a mi nem történt meg.

Számításba vétetett ugyan, hogy ezek a tulkiadások fedezeti hátralékokból meg-

térítetnek, azonban azok jórésben évről-évre hátralékok maradtak.

A legelő adó hátralékkal pedig mindig valóságos játék üzetett, mert ez a legelő adó hátralék soha be nem folyt, az minduntalan hátralék maradt s a mellett, hogy a következő évben mindig csak annyi folyt be, a mennyinek az előirányzat szerint be kellett folyni, a legelő adó régi hátralék általánosan mindig fedezetül jelöltetik ki.

4. A városnak előirányzott bevételei nem folynak be azzal a pontossággal, amely pontossággal azoknak egy költségelőirányzat szerinti háztartásban befolyjni kellene. **Debreczen sz. kir. város szigorú költségelőirányzata a hosszabb hátralékokat meg nem bírja, s ezért eltekintve attól, hogy a hátralékok kamat nélkül hevertek, a város házipénztára pedig kamat köteles tőkéből fedezte szükségletét.** Ott, ahol a bevételek szorosan a szükségletéhez vannak mérve, a hátralékokat törni nem szabad, nem különösen úgy, hogy a hátralék egyik évről a másikra átmenjen, sőt rendes évi tételként szerepeljen.

5. **És sajtóságos, hogy az előirányzott jövedelmek elmaradása s a tulkiadásoknak évről-évre való felmerülése sem a város fő számvevőségét, sem a város tanácsát nem ejtették megfelelő aggodalomba.**

A főszámvevői jelentésekből, a mit aztan a városi tanács is magaéva tett, az látszik, hogy a fizetési képesség hiánya mellett a város vagyoni állapotában megnyugvást találtak. Pedig a kettő egymástól nagyon is elkülönítendő két kérdés.

Mert a kiadásokkal nem a város vagyona állítandó szembe, hanem bevétel és így nem lehet a tulkiadásokat azzal men-teni, hogy a város vagyoni mérlege kedvező.

6. Az lehet azonban mindezek mellett a kérdés, hogy törtenhetett az meg, miszerint a házi pénztár mindjárt oly nagy mérvű fennakadást szenvedjen, melynek elhárítására Debreczen város összes pénzügyzetéinél is alig és csak magas kamattal mellett volt megfelelő összeg kapható.

A kérdés megoldása egyszerű.

A házipénztárnak a fizetések teljesítésé-

sében zavara régi keletű; előidézték azt a fentebb elősorolt okok. S hogy mégis nem ütötte fel fejét a pénzügyi zavar egész nyilvánosan, onnan van, mert a házi pénztár a nagy kölcsönből fedezte kiadásait.

Már az 1893 ik évben 52,719 frttal több adatott ki a bevételnél, az 1894-ik évben 59,570 frt 48 krral, az 1896-ik évben végre 102887 frt 76 krral több.

Ezen tulkiadások a nagy kölcsönből fedeztettek. Tehát a **házi pénztár nem a rendes bevételekből fedezte a rendes kiadásokat, hanem onnan, ahonnan tudta, midőn aztán ez a pénzfórrás kiapadt, bekövetkezett a fennakadás s a függő kölcsön felvételenek szükségessége.**

A könyvek ily módon vezetése meg nem engedhető, mivel a bevételi és kiadási főkönyvek s a költségvetés és zárszámadás között az összhangnak feltétlenül meg kell lenni.

3. Megtörténik nem egyszer, hogy a bevételi, vagy kiadási tétel nem a megfelelő czím alá van bevezetve. Ez azonban sem átvezetve, sem megjelölve nincs, de a főszámvevő a zárszámadás összeállításánál ezt figyelembe vette. A téves bevezetés miatt azonban a zárszámadás vonatkozó tétele a főkönyv megfelelő tételével nem egyezik. Maga a főkönyv azonban nem világosítja fel a tévedést, csak tanulmányozás után lehet arra rájönni.

4. Az állami adófizetések elkönnyvelése állandóan szabálytalan. A házi pénztár, mint látszik, a város állami adótartozásait összesítve fizeti. Miután azonban a költségelőirányzat és zárszámadás a vagyontárgyak jövedelmezőségét is felakarja tüntetni, a zárszámadás az egyes vagyon tárgyak szerint szétosztva mutatja az állami adó tartozások mennyiségét.

Mind ez azonban a főkönyvekben ki-tüntetve nincsen, maga a főkönyv a szemlélet elvezeti, mert ha van is valamely jegyzet egy és más rovat végösszegnél, az **csak irónnal van téve** s önmagunkat ki nem magyarázó összeadási és kivonási műveleteket tüntet fel.

A számtalan átvitel következtében aztán

felpiroslott s akkor szétosztottak, nem haragudott senki, hanem mindenki készen tartotta a 3 frtot, mert jöltudták hogy a furfangos mbíró, majd minden vasárnap valamelyikő-jöknek a kontójára megboroztatja az egész uri társaságot.

De most veszem észre hogy pennám, ez a hitvány ludtól igen messze repült a feltett kérdéstől, tehát vissza vezetem a kérdésre.

A kurátorságot a ki elnyerhette, igyekezett is minél több évig megtartani és folytatni. Így pl. Néhai Nyáradí Imre ur kurátor volt 17 évig. Ekkor vármegyei hivatalt nyervén Sz Régenbe költözött. Utána kurátor lett a sógora ez viselte 15 évig, ennek idejében volt a forradalom. S mint-hogy a forradalom után több évekről se számolni se a kurátorságról lemondani nem akart az esperesi rendeletre pedig nem is hederített, kétszer jártak Enyedre az akkori püspökhöz, ki aztán a politikai hatóság által brachiummal vétette el a megye ladját és szállította a papiházhoz.

Volt az egyh. községnek 3 drb. ordeje, egyik 4 1/2 kat. holdat tett. Ennek viczi nussa volt. Az említett Ny. Imre kurátor ordeje. Ny. Imre a 17. évi kurátorsága alatt kétszer taroltatta le, eladván a fát a M. Csávásiaknak, hogy azután volt e eladva vagy nem, nem tudom de az egyh. község pásztoroztatta, évenként a határsorompókat

a szomszéd birtokosokkal együtt meg-ujtatta — néha-néha vesszőt vágatott belőle kerteknek — soha senki ellene nem szólott, — ha eladták a mbírók az árával beszámoltak s stb.

Hanem a 60-as években egyszer a pásztorok jelentik, hogy özvegy Nyáradí Imréné az ő erdejével együtt az ekléziát is levágatta. Erre a kurátor J. K. összehivatja a gyűlést s megatározzák, hogy a szekerek másnap reggel menjenek ki az erdőre és a megye helyéről a fat hozzák be és árverezték el az utcán.

Ezt megtudván a nsgos asszony Ny Imréné rögtön megparancsolja a béresseinek és minden zselléreinek, hogy jó hajnalba menjenek ki az erdőre a béros szekerekkel, s a fát hordják és hányják át az ő helyire. Azok ki is mentek s hordták és hányták át a fat az asszony helyire, s mire a szekerek kikerkeztek, már mintegy 2/3-át át is hordták. A még ott lévő fát a megyebeliek 15 szekérré felrakván a faluba behozták, mi el is árvereztetett

Ebből kettős per lett. Az eklésia beperelte Ny Imrénéét. Ez beperelte az eklé-siát birtok háborításért. A törvényszék ki-szállott — a helyszínére a törvénybíró s a két rész két ügyvéde a sok tanu a helyszí-nére kimenvén, a tanuk kihallgattattak, a jkönyv felvétellett s később az ítélet meg-hozatott. Az erdő Nyáradínének ítéltett

azon okon — hogy Nyáradíné a csávásiak-kal — tehát idegen tanukkal bizonyította, — hogy az előtt 25—30 évvel ők Nyáradí Imrétől vásárolták volt meg a fát. Az eklésia pedig csak megyetagokkal, birtokivvel és konserpezióval tanusítja, hogy az övé. Az nem vétetett tekintetben, hogy néhai Ny Imre, mint kurátor adta volt el az erdőt, hanem csak az, hogy a tagok megye tagok-e vagy idegenek.

A megye vitáskodott, hogy tulajdon-jogon inditson upert — a költségre nézve — kiki maradjon azzal a mit költött.

De már ekkor a tagosítás vége felé járt — az egyház tiltakozott az ellen, hogy azon 4 és fél hold erdő a Nyáradíné erdejé-hez csatoltassék, s kívánta, hogy legalább külön jelöltessék meg a többi erdőtől — de eredménye nem lett.

Az erdő elveszett — az egyházközség felsőhajt „volt és nincs”. Pedig a mezőség széliben, hol oly becses a fa, az egyh. köz-ségnek minden 9—10 évben szépen jövedel-mezett volna.

Sokan rosznak tartották s talán még ma is rosznak tartják némelyek a telek-könyvi intézményt, pedig ha akkor meg lett volna — a 4 és fél kat. hold erdeje még ma is megvolna az egyházközségnek.

Simon Elek

vadasdi ev. ref. pap.

a főkönyv tételei a zárszámadás tételeivel teljességgel nem egyeznek, így van ez az egész evsorozaton keresztül, melyeket át vizsgáltunk.

Mintha aztán mindezen kisebb nagyobb szabálytalanságokért, senki sem akarna felelősséget vállalni, egyik-másik évben a főkönyvek lezárása után senki által sincsevek aláírva.

5., A zárszámadásnak az 1895. évi bevételi része XII. rovatában a kövezeti vám jövedelmére olyan hosszúságú számítás után jön ki, melyre magából a főkönyvből ráta- lalni alig lehet.

Igy van ez az 1896. évi bevételi rész XIII. rovatánál is.

6., **Az 1898. évi évben pedig a valószínű eredmény nincs a főkönyvben feltüntetve** és így nem lehet tudni, hogy az előirányzatból mennyi bevétel maradt el s mily kiadás merült fel.

Mindezek csak szórványos adatok arra nézve, hogy a város főkönyvei nincsenek oly tisztán és áttekinthetőleg vezetve, mely szükséges ahhoz, hogy aki a város pénzügyeit intézni hivatva van első tekintetre minden irányban tájékozassa magát.

Mely tájékozás pedig az évek és hónapok minden napján szükséges: mert különben nem tudhatja a város pénzügyeit intéző főszámvéve sem, hogy mely időben mily bevételre számíthat s vajjon a kiadások nem hágnak-e túl az irányzatot.

Ezek a kisebb nagyobb szabálytalanságok feltétlenül oloszlatandók s miután a költségelőirányzatoknak alakja a szükségleti és fedezeti rész, a fejezetek, címek, rovatok és alrovatok megállapításával, meg van adva, a főkönyveknek is ezen megjelölésekkel kell vezetni s még annyi eltérés sem engedhető meg, hogy egyik helyen a tételek egymás után következése számokkal, másik helyen betűkkel legyen megjelölve.

B., A főkönyvek tartalma.

Tartalmilag a főkönyvekre nem nyilatkozhatunk, mert hogy az egyes tételek okmányozását megvizsgáljuk, ahhoz sokkal több idő kellene, mint amennyi nekünk rendelkezésünkre állott és sokkal több munka, mint amennyire mi a megbízatás folytán vállalkozhattunk.

A főkönyvek tartalmát tehát valóknak kellett elfogadnunk, vagyis elfogadni kellett azt, hogy azoknál a bevételeknél, melyek a főkönyvekben feltüntetve vannak, több nem folyt be, s a kiadások valóban felmerültek.

Habár azt sem hagyjuk felemlítés nélkül, miszerint a főkönyvben semmi nyomát nem találjuk annak, hogy azok valamikor, bármi okból is a rendes pénztárvizsgálatokon kívül, valamely felettes tisztviselő által megtekintve s a pénztári naplóval egyeztetve voltak.

A könyvek tartalmának így értelemben való vizsgálása nézetünk szerint felesleges is, mert a régebbi időről szóló számadások már rég érvényesen felülvizsgálva vannak, az utóbbi években pedig a könyvvezetés tartalmi valódiságát megbírálói a felügyelő bizottság feladata, mely bizottság feladatát teljesíti is.

De különben is a tartalom tekinté- ben vizsgálata mellőzése az elibőlki tárt és megoldandó kérdésre való vélemény nyilvánítás lehetőségét és alaposságát nézetünk szerint nem befolyásolja.

A fizetésben fennakadás tehát meg volt, de háziilag elintéztetett, vagyis a más célra felhasználandó kölcsön fordítottat a rendes kiadásokra, midőn aztán a nagy kölcsön elfogyott s midőn viszont a rendes kiadások fedezésére előirányzott összegeket részben azon célokra kellett fordítani, melyekre a nagy kölcsön felvételét, nagyon természetes,

hogy be kellett következni a fizetésben a fennakadásnak.

Pedig a nagy kölcsönnek más rendelkezése lett volna s azt még akkor sem kellett volna felhasználni, ha az elfizetett összeg biztos vissza pótolhatására a kilátás meg lett volna. De nem volt meg. Mert a tulkiadások gyakran ismétlődnek, ezeknek pótlására egyik-másik hátralék biztatónak mutatkozott, a nélkül azonban, hogy ezen biztatás a hátralék megszűnésével bevált volna.

III. A fenforgó baj elhárítására nézve végre véleményünket következőkben terjesztjük elő:

1., A város jövedelmének hátralékai hajtassanak be s gondoskodás történjék arról, hogy a bevételek minden időben a méltányosság határain belül pontosan befolyanak. A bevételek befolyása szigorúan ellenőriztessék.

2., A főszámvéve tegyen havonként jelentéseket a városi tanácsnak a költség előirányzat mikénti érvényesüléséről, hogy így a város pénzügye önludatosan s minden időben tisztán láthatólag vezetessék s mi- helyt valami bevételi címmel fennakadás mutatkozik, azonnal intézkedés tétessék.

3., Vétessenek számba a városnak be- kövezhető szükségletei s készítettessék egy megfelelő pénzügyi terv, a szükségletekről ne külön-külön történjék gondoskodás, hanem az összeállítandó szükségletek fedezete nagyobb kölcsön útján, vagy most alkalmas módon állíttassék elő.

4., A költség előirányzat legyen realis, s annak összeállításánál követtessék lehetőleg a minimál és maximál tételek rendszere, vagyis a nem határozott összegű be- vételeknél a legkisebb, a kiadásoknál pedig a legnagyobb összeg vétessék számításba.

5., **Szüntetessék meg feltétlenül a tulkiadási szabadság s a város üzlet ágánál ezen tulkiadások mentességére ne fogadtassék el a szokásos indokolás, hogy a tulkiadás befektetett.** Elő nem irányzott kiadások megszavazása pedig lehetőleg mellőztessék; szükség esetén soha sem azon év, hanem a következő év terhére állapíttassék meg.

6. A város főszámvéveje és tanácsa erőlyesen emelje fel intő szavát, mindannyiszor, valahányszor olyan kiadás közgyű- lési megszavazása céloztatik, melyre biztos fedezet nem mutatkozik s ha ez mégis be- következne a közgyűlés intézkedése kére- ssek ki a fedezet előteremtésére nézve.

7., **Bár Debreczen szab. kir. városnak még mindig nagy vagyona van, de a fizetési fennakadás mindig megtörténik, ha a kiadások nem bevételek szerint tétetnek, megfor- nitva, ha a bevételek a nem a kiadásoknak megfelelőleg szedetnek be. A fizetési zava- rok ha gyakran ismétlődnek, a város vagy- onának terhelését, elidegenítését fogják maguk után vonni.**

Még most nem vagyoni zavar, hanem csak fizetési zavar forgott fönn, de az is megszűnik, ha a város háztartása a jó csalá- dapa gondosságával és pontosságával ve- zettetetik.

Ez a mi véleményünk!

Tisztelettel maradunk

Kovács József
Márk Endre
Pálffy Gábor
Dr. Bakonyi Samu.
Dr. Nagy Lajos.

A husárucsnok ügye.

— A tanács a husárucsnokban. —

Még mielőtt tanácsi döntés alá ke- rülne eme sokszor panasztolt ügy, szükségét látjuk annak, hogy a dolog újabb fejlemé- nyeiről néhány sorban beszámoljunk.

Ismertetve volt lapunkban az a véle- ményes jelentés, mit a városi tanács által kiküldött bizottság előterjesztett. Sietünk ki- jelenteni, hogy nem volt meglepő ránk néz- ve ez a vélemény. Tudtuk, hogy az a bi- zottság, amelyben a főmérnök ur adta a hangot, nem mondhat mást, mint azt, hogy a husárucsnok „a közegészségügyi köve- telményeknek teljesen megfelelő” s „ellene semmi tekintetben alapos kifogás nem emelhető”. Hiszen csak fel kell tételoznünk annyi ügyességet a főmérnök urról, hogy másik két bizottsági tagtársát tudta annyira kapacitálni, hogy ezek az ő újabb — ez- reket felemészítő baklövéséről le ne vonják a leplet, hanem lehetőleg takargassák azt.

A bizottságban el is érte a célját s ezekután teljesen meg volt győződve, hogy a tanács is majd úgy fog táncolni, ahogy ő füttyöl.

De nagyon csalódott a főmérnök ur. Mert a közvélemény már a tanácsban i megingatta a főmérnök ur csallhatatlanságá- ban vetett hitet s akadtak többen, kik nem- ültek fel arra a mondva csinált véleményes jelentésnek, akik — mondjuk ki őszintén — megbi- z h a t a t l a n n a k találták ama három östisztviselő véleményét.

Nem beszélünk itt most a dolog mor- alis oldaláról, a tény az, hogy a tanács annak a bizottságnak a véleményét teljesen figyelmen kívül hagyta s szükségét érezte annak, hogy itt személyesen saját tapasztalata alapján kell meggyőződést szerezni a dolog miben létéről, mert csakis így lehet alaposan határozni a panaszok jogos volta felett.

S bár e célra a lehető legrosszabb időt — a tegnapi napot választotta a ta- nács, amikor t. i. a legkevesebb vásárió fordul meg e helyiségekben, tehát kevésbé szerezhető tudomást arról az összetömör- rülésről, a mi más napokon a helység nyo- moruságos szűk volta miatt előfordulni szokott; mégis nagyon sok oly hi- ákról és fo- gyatékosokról győződött meg, amit a je- lentés nem említ, — jobban mondta talán szándékosan elhallgat.

Természetesen mindenkit első sorban is a helyiségek rendkívül szűk volta lepett meg. Ezt a körülményt ugyan a bizottság jelentése is érinti, de azzal üti el ezt a fő- hibát, hogy ezen segíteni nem lehet! — Tessék ebbe megnyugodni. Ilyet is a főmér- nök ur mondhat csak, hogy t. i. a mit ő megcsinál, az úgy meg van csinálva, hogy azon segíteni nem kell, sőt nem is lehet, különben is ő nem tehet róla, ha a hely szűk, mert a csarnokok berendezésénél a kész épület, vagyis a kiadatlan maradt bolt- helyiségek voltak irányadók. De hát ha az a kész épület volt az irányadó — bizonyá- ra előre is kiszámíthatta azt a főmérnök ur, hogy ilyen szűk zugban husárucsnokot berendezni nem lehet.

Különben mese beszéd az, hogy ezen segíteni ne lehetne. Tessék — ha már min- denesetre itt kell maradni a husárucsnoknak — az egyik ketrecz sort kidobatni; mindjárt lesz hely s a vásárló közönség is jobban tud mozogni. Természetesen így nem lehet azoknak a husárucsnokká átalakított bolt- helyiségek minden négyeszőg méterjét kihasz- nálni; de nem is az a cél, hogy a város ezeken a szegény népeken hozza be azt a veszteséget, a mit a bérházakra ráfizet.

Egyébiránt is meggyőződést szerezhet-

tek a tanács tagjai, hogy nem tulzottak azok a panaszok, a miket a husarusok kérényükben előadtak s hogy a legnagyobb lelkiismeretlenség volt olyan véleményeyel félrevezetni akarni a tanácsot, mint a milyet az a bizottság adott.

Nem a hely toldozgatása és foldozgatásával kell itt segíteni a bajon, hanem arra a kérdésre kell felelni a tanácsnak, hogy mi értelme volt annak hogy ezeket a husarulókat régi helyeikről — a Dégentel-teri vassátrakból ide kényszerítették?

Mert arról mindenki bizonyos lehet, hogy itt, ebben a szük utcában piac soha nem lesz, mert ahöz megfelelő térség sincs. Miért kellett hát a piacnak ezt a kis részét ide eldugni s elzárni a vásárló közönség szeme elől s kitenni azokat a szegény husarusokat annak, hogy a közönség a tulajdonképi piac közelében is feltalálván az e féle árukat, teljesen odahagyja őket?

Természetesen ma mindezekre a kérdésekre csak azt az egy feleletet tudjuk adni, hogy azért kellett mindennek így lenni a főmérnök ur szerint, mert valamikép jövedelmeztetni kell azokat a Simonffy utcán kiadatlan bolthelyiségeket.

De ezzel az indokolással sem mi, sem a husarusok nincsenek megelégedve.

A tanács különben — mint ertesülünk — hétfői üléseben fog e dologban határozni.

NAPI HIREK.

Istentiszteletek.

Holnap vasárnap a következő sorrendben tartatnak meg: Nagytemplomban: Dicsőfi József lelkész, Kistemplomban: Szabó Bertalan, s-lelkész, Kossuth-u. templomban: Mitrovics Gyula lelkész, Ispolytemplomban: K. Tóth Kálmán lelkész, Csapóker: Kovács Janos isk. felügyelő.

Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

Egy szép, hazafias ünnepély.

Megemlítettük már lapunk f. hó 23 iki számában, hogy a református főgymnasiumi önképzőkör a főgymn. zenekör és vegyes énekkar közreműködésével Mikes Kelemen- emlékünnepet rendez a főiskola disztermében f. hó 26-án vasárnap del előtt 10 órakor, egy korona belépti díjjal, a Zagonban felállítandó Mikes-szobor és javára és ujonnan, csak a mult évben alakult zenekörének támogatására. Tudni való ugyanis, hogy már évekkal ezelőtt megindult egy országos mozgalom a Mikes szobor érdekében, de nagyon kevés sikere volt; most az ifjuság vette kezébe az ügyet s a mi ifjainkat is felszólítottak kedélyből a csatlakozásra. Ez az ünnepély keletkezésének és műsorának is magyarázata, melyet egységes szellemben a következőleg állítottak össze:

Teljesen kurucz műsor! Méltó a nagy Rákóczi nagylelkű poéta emberéhez, Mikes Kelemenhez, a kinek lelkéből 50 esztendei önkéntes bujdosása és szenvedése sem tudta kiölni azokat e fenséges érzelmekeket, melyek Rákóczit és a véle harcolókat buzdították s a melyek a kurucz költészet remekeiben drága örökségül ránk maradtak. Ezeket a szívünkhöz szóló remekeket adják elő az ifjak, énekekben, zenében, szavaltatban

holnapi ünnepélyükön, hogy felidézzék a szabadság szeretet határtalanságát, a honfiai bánat mélységét, a magyar fajszeretetnek hamisítatlan tisztaságát, és megvesztegethetlenségét, a mi a kuruczkorban mindmind benne volt. — S mert az ünnepilyen szépeknek ígérkezik, mert a legnemesebb czél: a magyar fajszeretet glorifikálását czélozza az által, hogy Mikosnek emléket akar állítani: felhívjuk reá olvasó közönségünk figyelmét.

Az egy koronás belépti jegyet az ünnepély kezdete előtt egy órával már ott a helyszinén lehet kapni.

1. Rákóczy kesergője. Káldi átiratában. Énekli a Vegyes kar. 2. Dr. Gulyas István felügyelő tanár megnyitja az ünnepélyt. 3. „Mikes” Irtá: Madai Gyula gymn. VIII. o. t. Szavalja: Kiss Pál VII. o. t. 4. Visszaemlékezés. Szerzette: Sz. Nagy József. Előadja: a főgymn. zenekar. 5. Emlékbeszéd. Tartja: Madai Gyula, az önképzőkör elnöke. 6. Beresényi nótája. Előadja: a zenekar. 7. „Mikes buja.” Irtá: Lévy József. Szavalja: Szombathy Kálmán VII. o. t. 8. Kurucznoták. Éneklik: Rácz István V. o. t. és Lévy Gyula IV. o. t. zenekar kíséret mellett. 9. Elbeszélés. Irták: Kiss Pál VII. o. t. és Nagy József VII. o. t. Felolvassa: Nagy József. 10. Klapka induló. Egressytől, Zsaskovszky átiratában. Előadja: a vegyeskar. 11. Vig szavalat. Előadja: Baróthy István VIII. o. t. 12. Rákóczi kesergő és induló. Előadja: a zenekar.

Debreczen vagyona.

A városi vagyon leltározása közelodik a befejezéshez. — Most már elkészült az épületek leltározása és értéklése is. — A városnak épületekben a következő vagyona van: Közigazgatási épületek évi jövedelme 25,719 korona, becsértéke 685,499 korona 72 fillér. Vendéglők, korcsmák évi jövedelme 42,815 korona, becsérték 844,160 korona 39 fillér. Bérházak évi jövedelme 54,759 korona 64 fillér, becsérték 1,184,174 korona. Egyházi és iskolai épületek évi jövedelme 540 korona, becsérték 1,096,543 korona 75 fillér. Közművelődési épületek évi jövedelme 420 korona, becsérték 1,532,456 korona 60 fillér. Katonai épületek jövedelme 212,505 korona 99 fillér, becsérték 4,737,401 korona 18 fillér. — Gazdasági épületek, becsérték 261,925 korona 08 fillér. Vegyes czélú épületek becsértéke 106,437 korona 86 fillér.

A polgári kerékpáros egyeslet házi estélye.

A polgári kerékpáros egyesület sikerült háziestélyt rendezett csütörtök este a „Dreher”-féle söresarnok helyiségében. Nagyszámu és intelligens közönség hallgatta végig az igazán jelesen összeállított műsort. A műsort Kiss Béla zenekara nyitotta meg. A „Traviata”, új operából játszott nagy tetszés mellett, Majd a kereskedő ifjak dalegylete Szomoruan zug a szellő cz. dalt énekelte nagy hatással. László Bandi hegedün játszott egy magyarbrándot. A fiatal, még gyermekifju fényes bizonyítékát adta a kiváló nagy zene talentumának. A nyújtott élvezelért zajos tapsokban volt része. A kereskedő ifjak dalegylete sikerült énekszáma után a beteg Komlóssy Emma helyett Érczkövy Károly gyönyörűen énekelte a „Bajazók”ból. Kiváló hatást ért el Benedek János orsz. képviselő, lapunk főszerkesztője, a jeles poéta több humoros költeményével: Szikalay Miklós óriási hatás mellett vig monoló-

got adott elő. A műsort a kereskedő ifjak dalegyletének éneke fejezte be, melyet osztatlan tetszéssel fogadtak. Megemlítjük még, hogy Érczkövy énekét Márton Géza színházi karmester kísérte. A műsor befejezése után reggelig tartó táncz következett. Az estélyen jelen levő hölgyek névsorát itt adjuk:

A s s z o n y o k.

Dr. Benedek Jánosné, Dr. Bakonyi Samuné, Ungár Albertné, Náday Rezsóné, Keszler A.-né, Wiener Adolfné, Hoffmann Sándorné, Wozsasek Ignáczné, Paczelt Jánosné, Molnár Józsefné, Zelinger Edéné, Stiplezsk Miklósné, Flaschner Györgyné, Dr. Altmann Béláné, László Aibertné, Özv. Rothné, Fridvalszky Rezsónó, Thieszen Art-hurné, ifj. Schwartz Vilmosné, Jónás Mór-né, Farkas István Pálné, Turai Frigyesné, Hamn Dezsóné N. Verona, Dézsi Lajosné, Schön Simonné, P. Nagy Árpádné, Püspöki Lajosné, Fehértói Istvánné, Ottó Lajosné, Adler Ignáczné Bátori Józsefné, Szabó Istvánné, Fekete Jakabné, Nagy Béláné, Nyeg-rus Gyulané (Budapest), Dankó Mihályné, Keiser Salamonné, Lindenfeld Jenőné, Ott Károlyné, Györfi Károlyne, Goldstein Hermanné, Cziczó Lajosné, Uray Vilmosné, Kulesár Gyulané Winkler Martonné, Márkus Jenőné.

L e á n y o k:

Sik Piroska, Masodi Margit, Tafier Ida, Tafier Irén, Hetey Margit (Szoboszló), Stark Vilma, Hoffmann Szeréna Paczelt nővérek, Mézes Mariska, Groszmann nővérek, Fridvalszky Gizella, Püspöky nővérek, Balla Irma, Ottó Lili, Béresi Vilma, Adler Gizike, Bátori Mariska, Weisz Berta és Aranka, Dankó Böske, Eichler nővérek, Marosi Gizike, Ujváry Ilonka, Schön Etuska, Blumenkorn Erna.

Adományok az ingyenkenyér javára.

Az ingyenkenyér javára egy magát megnevezni nem akaró uriember 20 koronát, K. Vértessy István polgártársunk 5 koronát küldött. Az adományt köszönettel vet-tük s rendeltetési helyére juttatjuk.

A nőipariskola megnyitása.

A jótékony nőegylet által fentartott nőipariskola, mely takarítás miatt zárva volt, hétfőn ismét megnyílik.

Adományok a népkonyha javára.

A népkonyhára az elmúlt héten kö-vetkező adományok folytak be: Debreczen sz. kir. város 500 korona, Dr. Engel Ignác 10 kor., K. Tóth Kálmán 6 kor., Kolben-hayer Kálmán, Csiky Lajos, özv. Klósz Györgyné 5 5 korona, özv. Szabó Ferenczné 4 kor., Juhász Sándor csigekerti gazda 2 kor., Sstefán János 1 kor. Falu Kornél tanuló egy kis csupor zsir, Károlyi Sandorné 1 tál káposzta, 1 véka krumpli, N. N. fél véka paszuly. Debreczen 1902. jan. 24. Szücs Kálmán nőegyl. pénzt. A népkonyha javára K. Vértessy István polgártársunk 5 koronát, N. N. urnő 2 koronát küldött. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

Egy párisi magyar iparos az aradi Kossuth-szoborra.

Megírtuk, hogy egy Párisban élő ma-gyar iparos, Mericskay Ferencz egy Oros-házán hagyott készítményét; egy díszes művü vaslámpát az aradi Kossuth-szoborra ajánlotta föl. A szobor gyűjtő-bizottsága az Arad és Vidéké ben közzétett levél folytán a párisi iparoshoz fordult a lámpa megszer-zése végett. Erre nézve most Mericskay hosszabb levelet intézett Nagy Kálmánhoz, az aradi Kossuth-szobor alapot gyűjtő bi-

zottság elnökehez. a melynek érdekesebb részei ezek:

Elnök ur igen megdicsér. Hogy én magammal hoztam a külföldről a hazafiságot? Hiszen az uram, kötelessége minden magyar ifjunak, a kiből magyar szív dobog és Magyarországot vallja hazájának. Pedig sajnós, van sok olyan, a ki azt sem teszi meg, ellenségei a hazának, a hazai nyelvet elhanyagolják, az idegenek előtt pedig gyalázzák azt az országot, a mely annyi küzdeimen ment keresztül. Én azt tartom, a ki magyar, legyen az idegenben is magyar s ép úgy szeresse a hazáját az idegenben, mint otthon. Sajnós, itt Parisban magában a magyar egyesületben is folytonos küzdelmek folynak a hazafiak és a hazafiatlan elemek között; de végül is a hazafiak pártja fog győzni. Az én szívem úgy érez a hazáé, az annak nagy fia iránt, mint a hogy mindenmagyarnak kell. Fülemben cseng a dal, a melyet a nagy hazafiról énekelünk:

Mig koporsóm el nem takar,
Külhonban is leszok magyar.

Azután leírja a szoborra föltüntetett lámpát, a mely Orosházán, Katona Imre lakatos-mesternél van elhelyezve. 155 centiméter magas, 50 centiméter széles, nyolcszögletű tejüvegcséssel, a tetejét kis tölgyfaágak, az alapját babérlevelek díszítik. A nyolcszögletű sarkát amperarcok díszítik, barokk stílusban. A párisi iparos egyben meghíttalmazást küldött a szoborbizottság elnökének, hogy azzal a nevezetes lámpát átvehessék és a szobor-alap javára értékesíthessék.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalnál a hét folyamán házasságot kötöttek: Breitenbach Frigyes—Peter Mária, Glázer Moricz—Klein Regina, Szabó András—Burai Julianna, Nagy István—Pipó Julianna, Mózes Mihály—Csekő Erzsébet, Barta István—Vekony Julianna, Daku András—Burai Eszter, Pakozdi József—Balázs Verona, Jenei József—Papp Rozália, Oláh János—Hüse Mária, Nagy Gábor—Meszáros Mária, Sós Sándor—Rajcsik Katalin, Kaufmann Izidor—Bechert Ilka, Kohn Henrik—Gottler Szidónia, Balla József—Fülöp Zsuzsanna. Össz. 15.

Ugyanezen idő alatt a következő halálozási eseteket jelentették be. Drahos Rozália 7 napos gyermek, Tóth Erzsébet 4 éves gyermek, Kósa Lajosné szül. Tózsér Zsófia 20 éves háztartásbeli, Preiser Salamon 73 éves önálló badogos, Szilágyi Zsuzsanna 46 éves napszámosnő, Bőszörményi Erzsébet 5 éves gyermek, Némethi Jolán 7 hónapos csecsemő, Polgári Jozsefné szül. Racz Julianna 74 éves háztartásbeli, Szilágyi András 52 éves önálló pintér. Beres Borbála 1 hónapos csecsemő, Kain Dávid 39 éves önálló cipész, Csapó Julianna 6 hónapos csecsemő, Khán Mór 1 hónapos csecsemő, Fekete Károly 27 éves napszámos, Veiczi Róza 6 hón. csecsemő, Kovács Sandorné szül. Soltész Eszter 23 éves házt., öz. Erdődi Dávidné, szül. Farkas Erzsébet 79 éves kisbirtokosnő, Szénegető Pál 48 éves államv. hivatal szolga, Balogh Endre 6 hónapos csecsemő, öz. Nagy Gáborné szül. Polgári Zsuzsanna 83 éves háztartásbeli, öz. Tóth Istvánné született Kocsis Erzsébet 80 éves háztartásbeli, Gerő Imre 16 hónapos csecsemő, Szalai Erzsébet 6 éves gyermek, Posta Julianna, 3 hónapos csecsemő, Kádár Pál 58 éves szabósegéd, Klein Kálmán 2 éves gyermek és 4 halva születés. Összesen 32.

Mint hogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 53 születési eset (32 fiú 21 leány) jelentett be, úgy a születések 21 el múlták felül a halálozásokat.

A függetlenségi párt bálja.

Folyó évi január hó 18-án megtartott függetlenségi és 48-as párt táncvigalma alkalmával felül fizettek a következők: Ábrahám László 40 kor., Hauer Bertalan 30 kor., Ns. Dr. Bakonyi Samu 20 kor., N. K. J. 12 kor.; Freund Jenő 12 kor., Ns. Dr. Thaly Kálmán, Nt. Dicsőfy József, Nt. Kiss Albert, Ns. Bekényi Béter, Dr. Feher Ferencz, Ns. Dr. Benedek János, Schvarcz Vilmos, Némethi László, b. Nagy Balint, Hoffmann és Kronovics, Harangi Sandor. Gyarmathi István 10—10 kor., id. Kertész János, Danka Ferencz, Kiss Gábor, id. Kertész István, Herczeg János, Kuicsár Gábor 6—6 kor., Ns. Szinay Gyula, dr. Burger Péter, dr. Kardos Samu 5—5 kor., b. Nagy János, Pongó Lajos, Nagy Lajos, Csobán József, Tóth Gergely, Zöld János, Török Balint, Kék Sándor, Kertész László, Öry Mihály, Szentéy János, Dankó Béla, David Mihály, Némethi András, dr. Varga Lajos, Klein János 4 4 kor., N. N., Salánki Ferencz, Kertész István, Schaff János, Molnár János, Király Gyula 3—3 kor., Bácsi András, Zöld János, Balogh János, Gyarmathi János, Köblös József, Faragó István, Kertész István, Kertész János, Komlós Imre, Kovács Ferencz, Teremi Gábor, Piros József, Salánki Mihály, Kertész Mihály, Kertész Lajos, Pósalaky Mihály, Lada István, Szendy Imre ifj. Mikó József, ifj. Zöld Mihály, ifj. Kertész János, Ormós József, Nagy Gábor Szilágyi Lajos, Gombos István, Pethő Lajos, Szőke István, Kovács Ferencz, Kiss Balint, Tassy Miklós, id. Keki Sándor, Kovács János, Szepesi Péter, Rosenthal Jenő, Székely Imre, Keldmán József, Orgován István, Uszo István, Banyai István, Kiss András, Banyai István, Frank Leó, Nagy Imre, Banyai Péter, Erdélyi Ferencz, b. Nagy János 2—2 kor., Molnár Mihályné (Ujváros), Miskolczy Istvánné, Faragó Ferencz, Keri Lajosné, Faragó László, Nagy Lajosné, Kiss József, Kiss István, Király Gyula, Keckés Mihály, Kovács János, Polgári Mária, Szabó József, Köblös Mihály, Oláh István, Nagy Gusztáv, Konez Ákos, Némethi János, Simon Ignác, Fazekas István 1—1 kor. — Felülfizetésekből 483 kor. Belépti jegyekből 902 kor. Összesen 1385 korona. Mely szíves adományokért a párt nevében hálás köszönetet nyilvánított. Debreczen, 1902. január 25, Pongó Lajos pénztárnok.

Debreczeni rövid hírek.

Két veszedelmes betörőt fogott el a debreczeni rendőrség. A két betörő neve Sternberg Lajos téglási lakos és Szalkai András csavargó, ki már több ízben volt büntetve hasonló cselekedetért. A környéken több betörést követtek el. **Ellopott postaszekrény.** A rendőrséget értesítették, hogy a Mester- és Borz-utca sarkán lefeszítettek egy levélszekrényt. A rendőrség keresi a tetteseket. — **Közigazgatási bizottsági ülés.** lesz jövő hó 10-en a vármegyeházán. — **A közegészségügyi bizottság** ülést tart ma délután a városházán. **Ellopott szénaboglya.** Balogh Ferencz újföldi gazda jelentést tett a rendőrségnek, hogy az éj folyamán ellopatták a szénaboglyáját s a szomszéd tanyára vitték. A rendőrség Balog Ferencz feljelentésére megindította ebben az ügyben a nyomozást.

Általános nézet,

hogy az idej től, a havazás hosszas elmaradását fokozott hideggel pótolja. Fokozott jótékony hatása van tehát ily időjárásnál a jó tea élvezetének, különösen elismerést érdemeltek meg azon teák, melyek a hirtelen Gebüder K. és C. Popoff moszkvai cégétől kerülnek forgalomba és minden jobb fűszer üzletben kaphatók.

Hogy a ló

minő gyorsan vesz erejéből, megerőltető munka mellett, azt minden lótulajdonos tudja, az izomszalak merevsége nagyon is gyakran következménye a túlterhelésnek. Kitarító munkához alkalmasakká tehető a ló, ha rendszeresen alkalmazzuk a cs. és kir. szabadalmazott lómosóvizet, a Kwizda-féle restitutionsfluidot. Ez különösen beválik mint segédszer ficamok, rosszul lépés az idegek merevsége, gyengeség ellen és mint erősítő és erő visszaszerző szer nagy fáradságok után.

Távirat.

A képviselőház ülése.

Mentelmi jogok felfüggesztésének kérdése. Interpelláció Vázsonyi miatt.

Budapest, jan 25.

A képviselőház mai ülésén több mentelmi ügyet tárgyaltak le. Egyik legdelekesebb volt Bartha Miklós a Magyarország szerkesztőjének mentelmi joga. Ügye eléggé ösmeretes. Bartha Miklós erősen megtámadta a Borszem Jankó szerkesztőjét Agori Adolfot, mert lapjában Timon Ágai egyetemi tanár családi életét piszkolta. Ágai sajtóper indított Bartha ellen. A törvényszék Bartha mentelmi jogának felfüggesztését kére.

Szederkényi Nándor, Rakovszky az egész ház helyesléseivel találkozáva elítélték a Borszem Jankó támadását. Bartha a női becsületet védte. A mentelmi jog felfüggesztését ellenzik. A ház nem adta ki Barthát. A mentelmi jog felfüggesztése mellett csak 8 jobboldali képviselő szavazott.

Erdélyi volt miniszter felfüggesztése ellen az egész Ház felállott.

Gorove László meginterpellálta Wlassics minisztert az egyetemi ifjaknak Vázsonyi ellen indított aktiójáról, melynek felekezeti motívumai vannak.

Az ifjuság valóságos lázít egy képviselő ellen

Wlassics miniszter nyomban válaszolt. Elítéli az ifjuság politikai pártalakulását. Az ifjuság tanuljon, ne vigye be a politikai pártalakulását az egyetem falai közé. Amit pedig az egyetem falain kívül tesz, azért számol az ifjusággal a törvény.

A miniszter válaszát tudomásul veszik. A képviselőház előtt az ifjuság tüntetést rendezett. A rendőrség többeket letartóztatott.

A legjobb és legerészségesebb
ü d i t ő - i t a l,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő isz
vegyületek ad : a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
SÁVANYU-KIV
Itja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőég tikkasztó hatás ellen.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Eladó tanyabirtok.

A Vervölgy állomásnál 7 nyilas tanyaföld eladó. Értekezhetni Kossuth-Pacsirta u. 29. sz. a. Molnár Sándor tulajdonossal.

2 nagyobb urilakás,

melynek mindegyike 5 szoba, fürdő szoba és mellékhelyiségekből áll, légszesz világítással, udvari vízvezetékkel, a legnagyobb kényelemmel berendezve, esetleg istállóval együtt máj. 1-től kiadó Rakóczy-utca 11 sz. (volt Liptai ház.) Értekezhetni ugyanott.

7 szobás uri lakás

minden komforttal augusztustól kiadó. Értekezhetni Löfkovits ékszerésznél.

Szőlő oltvány

eladó Dobi Sándornál H.-Nádudvaron.

Kiadó ház

nagy udvarral Erzsébet u. 36 sz. a. máj. 1-től. Különösen alkalmas iparosoknak, péknek, kereskedőknek. Bővebbet a tulajdonosnál Teleky-u. 5 sz. a.

Czimbalom részletfizetésre is!

Érdemem és oklevéllel kitüntetve. Minden nemű hangszerek, mester hegedűk, hurok és más alkatrészek, cimbalom bassus 1 szől 22 fl., 1 karika angol hur 90 fl. harmonika flótákat, szajharmo nikat, verkliket, okarinákat, tilinkókat stb. raktáron tartok. Az alföldi I-ső hangszerkészítési ipartelepe, a készítés megis tekinthető. Használt hangszert veszek vagy becserelek. Hangolást kitünő szakértelemmel eszközölök. B. partfogást kér Tóth János I-ső alföldi hangszer készítő ipartelep, raktár főter 41. sz. a. alatt. Műhely Simonfy utca 59.

Iskolázott kanári madarak gyönyörű tiszta csengő hangon éneklők olesón beszerezhető Peterfia-u. 26.

Jencs-féle
Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan és biztos szer szeplő, pattanások, májfoltok, bőrtarka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepesztéstől; megszünteti az arcz és kéz vörösségét. Rendesen használva, a ránczos arczbőrt simává, üdévé teszi. Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idézi elő az arczbőr fényességét. **Ára 1 korona.** A hozzávaló **Narancsvirág Poudre** doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos
„Szt. János” gyógyszerertárban
Budapest, II., Széna-tér.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerertára
Budapest, VI., Váci-körút 17.

1713/1901 g. Eladó akáczfák.

A debreczeni ev. ref. egyház tulajdonát képező Mikepércsi ut baloldán levő, jelenleg Hidvéger Mihály által haszonbérrelt ujosztású föld területen, az utszélen és a tanyához vezető útmentén, továbbá a földterületnek az uttól a város felőli árok partján, mintegy 656 db. 20—22. éves élő akácfa részletenkint árveréseni eladása elrendeltetvén, az árverés a föld területen f. hó 29 én d. e. fél tíz órakor fog megtartatni.

Debreczen, 1902. jan. hó 23.

Otrokocsi Végh János

debr. ref. egyház g. gondnoka.

Valódi moskvai „Karaván Teak”,
Valódi moskvai „Popoff”
Valódi Jamaikai Rum
Valódi francia pezsgők
Valódi francia likőrök
Valódi hollandi likőrök
Valódi francia cognac
Kitünő magyar cognac
Kitünő magyar tokaji asszuk
Kitünő magyar pecsenye borok
Kitünő magyar asztali borok
Kitünő magyar tea sütemények
Kitünő magyar czukorka speciálitások.

Kontsek Géza

ujonnan berendezett üzletében

Kossuth-utca 7.

Uj nagy fűszer árjegyzék kívánatra ingyen.

MEGHIVÓ.

A „Korona Takarékos és Hitelszövetkezet” I. évi Rendes Közgyűlését

1902. évi február hó 9-én, d. e. 10 órakor

a Kereskedő Társulat disztermében (Piacz-utca 8 sz.) tartja meg, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat :

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzletév eredményéről.
  2. Az 1901. évi mérleg és zárszámadások előterjesztése.
  3. A felügyelő bizottság jelentése s ennek alapján a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére.
  4. Öt kisorsolt és 3 üresedésben levő igazgatósági tag helyének betöltése.
  5. Öt felügyelő bizottsági tag választása.
- Debreczen, 1902. január hó 22-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet: Az évi mérleg és zárszámadások kinyomatva a közgyűlés előtt 8 nappal a szövetkezet helyiségében, minden szövetkezeti tag által a hivatalos órákban áttekinthető.

Kivonat az alapszabályokból: 27. §. A közgyűlésen a szövetkezet minden tagja az első 5 törzsbetét után 1—1, minden további 5 törzsbetét után 3 szavazattal bír, de saját törzsbetétei után 10 szavazattal többet senki sem gyakorolhat. Távollévők csak meghatalmazott szövetkezeti tag, nem teljes korúak és gondnokság alatt állók és jogi személyek pedig törvényes képviselőjük, illetve gondnokuk által gyakorolhatják a jogot, de csak úgy, ha ezek is szövetkezeti tagok.

Egy szövetkezeti tag sem bírhat azonban saját jogán és megbízás utján 20-nál több szavazattal. Szavazati valamint eszelekvő és szenvedő választási jogukat csak azon tagok gyakorolhatják, kik 3 nappal a közgyűlés előtt szavazatlappjukat a szövetkezet helyiségében átveszik és a közgyűlésen személyazonosságukat igazolják.

A közgyűlés helyén vagy idejében igazolványok, vagy igazolvány nélkül szavazat lapok nem adhatnak ki.

A kilépett igazgatósági tagok újból megválaszthatók.

Az 1895 évi cairaól s az 1896. é. londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer a

REUMASZESZ

biztos s kiváló gyors hatású köszvény, csusz, rheuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény, csusz fájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor. erősebb 2 k. 40 fl.

Szegfü crème szeplő, májfolt, miteser s az arcz és kéz-bőr mindennemű tisztatlanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 kor.

Szegfü powder a teinek üdeséget s finomságot kölcsönöz. Fehér, rózsaszín s crème színben. Egy doboz 1 k.

Szegfü fogpor a fogak s foghús ép. ségben tartására. — A száját dezinficiálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 kor.

Szegfü szappan a legfinomabb toilt szappan, kiváló kellemes illattal. Egy db 80 fl.

Haj elixir a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s haj kikopás biztos megállítására szolgál. Egy üveg 3 kor.

Kapható csaknem az összes gyógyszerertárban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő :

WIDDERGYULA

gyógyszerész, Sátoraljaújhely.

Főraktárak Budapest Török József gyógyszerertárban, Király-u. 12 és az Egger-féle „Nádor” gyógyszerertár-ban Váci-körút 17. Helybeli raktárak: Mihalovits Jenő, dr Rothschnek V. Emil és Tóth Béla gyógyszerész uraknál.

Olcsó áruk.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tudatni, hogy kézmű-
áru nagykereskedésünkben

DEBRECZEN, Kistemplom bazár

vászon, chiffon, kanavác, creas-

vásznak, inlet, rumburgi vászon,

zephirek, oxfordok

végszámra oly olcsón beszerezhetők, mint azt máskülönben
csakis nagybani vételnél árusítani szoktuk.

Tisztelettel

Goldstein és Gelberger

Debreczen, Kistemplom bazár.

Süket ön?

Uj találmányunkkal a sükettség és ne-
héz hallás minden neme gyógyítható: sü-
keten szülőttek gyógyíthatatlanok. Fülzngás
azonnal megszűnik. Irjátok le eseteteket?
Díjmentes megvizsgálás és felvilágosítás.
Mindenki csekély költségből otthon gyógyít-
hatja magát. Internationale Ohrenheilanstalt,
96 La Salle Ave., Chicago, Ill.

Akar ön sok pénzt keresni?

Havonként 1000 korona is ke-
reshető könnyen, kockázat nélkül,
becsületlen uton. Irja meg címét
G. 51. sz. a.

Andas Annoncen-Bureau des „Mer-
kur“ Nürnberg Mendelstrasse 23.

Lamarche Albert
nagykarolyi parketgyártmányainak leraka-
tását vakpadlóra vagy aszfaltba rakva,
ugyszinte vakpadló hajó és egyéb
PADOZATOK
elkészítését jótális és jutányos árak mel-
lett elvállalja
Hoffmann István
a LAMARCHE ALBERT nagykarolyi par-
ketgyárának magyarországi bizománya.
Raktár és iroda:
Budapest. VIII. Kisfaludy-u. 6. Nap-u. sarkán.
ahol mindig dus parket készlet eladásra is
Telefon. Telefon.

Minden lótalajdonos vegye a mi mindig éles Patent-H-Stollen

lópátkóinkat, az itt látható védjeggyel.
(Korona lépés kizárva.)

Utánzatok vissza utasítandók, mert a H. Stollen-féle patkók
előnye a különleges aczélmínő-
ségben rejlik és ezt csakis mi hasz-
náljuk
Kívánatra küldünk uj képes árjegy-
zékot.

LEONHARDT és TÁRSA Berlin-Schöneberg.
Egyedüli elarusító Ausztriában és Magyarorszá-
ban Kaszab és Breuer csavargár
Budapest, VI. Váci-körut 33.

Elhatároztuk,

hogy nagy készletünket, mely finom
és műizlésű **butorokból** áll, eladjuk.

A t. butor vásárlókat butortele-
pünk szives megtekintésére tisztelettel
meghívjuk, eleve m gemlitvén, hogy
készpénz vásárlás ellenében rendkívül
nagy árendédményt adunk.

Bernstein és Társa

Budapest, VI. Teréz-körut 19.

Gyomorhajosoknak igen fontos!

**Étvágytalanság, gyomorbaj, rosszullét, rossz
emésztés miatti fejfájás, gyomorgyengeség,
emésztési zavarok stb.**
azonnal megszűnik a

Brady-féle **Mariaczei gyomorcseppek**

használatától.

Minden gyógyszerárban kapható.

Sok ezer köszönő és elismerő levél.

Egy üveg, használati utasítással együtt 40 kr., nagy
üveg 70 kr.

Főelarusító: **Brady C.** gyógyszerára a „Magyar
Királyhoz“ Bécs I.

Hamis utánzatoktól óvakodjunk, a valódi Maria-
zei gyomorcseppek üvegjén a védjegynek és az
aláírásnak *Brady* rajta kell lenni.

Figyelni kell arra, hogy a régi hírneves Brady-féle
gyomorcseppek üvegjénként 40 krba, nagyobb üveg
70 krba kerül, míg a nem valódi, hamisított, érték-
telenebb utánzatok olcsóbban, rendszeren 35 krért
ajánlatnak.

1902. május 1-től kiadó.

Modern uri lakás **Kossuth-u. 7 sz.**
I. emelet az udvarra, előszoba, világos
3 szoba, fürdőszoba és minden más
melékkelhelyiséggel, parket, tapet és lég-
szesz luszterekkel, tiszta udvar, jóvizü
kut. Magános uraknak, kis családnak,
irodának nagyon előnyös.

Értekezhetni:

Kardos László

üzletében.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL

orvosi kitünőségek által mint dr. Braun tanár, udv. tanácsos, dr.
Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Krafft-Ebin tanár, udv.
tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig Moorhg tanár, dr.
Nuesser tanár udv. tan., dr. Schauta tanár, dr. Wofeinlechner
tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congresszus Róma 1894.
IV. Gyógyszerész és vegyészeti
congresszus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig 1894. Kiel 1894.
Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895. Quebec 1896.
Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.

Több mint 1200 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer **kiváló ize** miatt különösen gyerme-
kek és asszonyoknál szivesen vétetik. **Üvegekben** 1/2 liter á
K 2.40, 1 liter á K 4.40 árusittatik minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerár Triesztben.

Seabury & Johnson-féle

BENSON-TAPASZ

a leghatásosabb szer köszvény, csuz, de-
rékfájás, hátbaj, mellbaj, köhögés és
mindenféle meghűléseknél.

Ovakodjunk csekélyebb értékű utánzatoktól.

Kapható Mihailovits J. gyógyszer. Debrecen,
Fitos Ferenc gyógyszer. N.-Károly,
Louis Ritz & Co. Hamburg.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.